

J. Januszko - M. W. 1945

METODYKA NAUCZANIA JĘZYKA POLSKIEGO

1. Program nauczania języka polskiego w szkole podstawowej. Treść programu, założenia ideologiczne programu, dostosowanie tematyki do stopnia rozwoju psychicznego uczniów.
Cele wychowawcze programu: kształtowanie podstaw naukowego poglądu na świat w nauczaniu języka polskiego, wychowanie do moralności socjalistycznej w nauczaniu języka polskiego, wychowanie estetyczne w nauczaniu języka polskiego, kształcenie aktywnej postawy ucznia.
2. Zagadnienie czytelnictwa dzieci. Zasady doboru utworów do całościowego czytania w domu i w klasie.
Cechy pozytywnej książki dziecięcej.
Omówienie (przykładowo) kilku wybitnych książek dziecięcych oraz pisarzy dla dzieci.

PAŹDZIERNIK

3. Metody prowadzenia lekcji na temat lektury.
Listy lektury. Wystawy książek. Wieczory literackie poświęcone książkom lub pisarzom. Pomocnicza rola informacji lub opowiadania nauczyciela (np. krótka informacja o życiu i twórczości autora lub o życiu i działalności historycznego bohatera utworu). Informacja, pogadanka, dyskusja jako metoda omawiania utworu. Praca z książką w czasie lekcji. Pytania nauczyciela o charakterze zagadnień. Cechy wzorowej odpowiedzi ucznia. Dzienniki lektury.

...

4. Analiza podręczników dla klas V - VI - VII.
Komentarz wprowadzający do opracowywanych czytanek: historyczny, obyczajowy i słownikowy. Nieodzowność maksymalnej konkretyzacji w komentarzach historycznych i obyczajowych (fotografie, ilustracje, wycieczka, muzeum itp.). Metodyka komentarza słownikowego.
Omówienie postaci głównych utworu. Charakterystyka bohatera. Różne rodzaje czytania: indywidualne, rolami i chóralne.
Wrażenie do opowiadania. Sporządzenie planu przerabianego utworu. Opracowanie języka utworu literackiego.

....

5. Ćwiczenia w mówieniu i pisaniu.
Bogacenie słownika, doskonalenie stylu, kształcenie samodzielności w mówieniu, doskonalenie techniki mówienia.
Przegląd form ćwiczeń w mówieniu i pisaniu (opowiadania, opisy, sprawozdania, przemówienia, listy itp.).
Sposoby zaznajamiania uczniów z poszczególnymi formami ćwiczeń w mówieniu i pisaniu. Rola nauczyciela i ucznia. Zasada stopniowania trudności.

LISTOPAD

6. Metody i środki doskonalenia ekspresji językowej ucznia. Rola ćwiczeń słownikowych, redakcyjnych i stylistycznych.
Metody zwalczania typowych błędów w słowie i piśmie uczniów. Znaczenie głośniego czytania i estetycznego wygłaszania tekstów dla kształcenia kultury językowej uczniów.

...

7. Metoda podawania wiadomości o książce.
Przygodne podawanie wiadomości o książce przy omawianiu lektury, w ćwiczeniach w mówieniu i pisaniu. Osobne lekcje poświęcone wiedzy o książce. Pomoce naukowe do pogładowego podawania wiedzy o książce. Egzemplarze książek, tablice z okładkami, prospekty wydawnictw, podobizny rękopisów, czcionki drukarskie, matryce katalogi... Wycieczki do bibliotek i drukarni i omawianie ich z uczniami.

...

8. Nauka o języku i ortografia. Specyficzne cele nauczania gramatyki: poznanie praw rządzących językiem, budzenie miłości do języka ojczystego, wyrabianie sprawności i poprawności językowej. Dedukcja i indukcja w podawaniu wiadomości o języku. Metoda indukcyjna w dochodzeniu do poznania nowych praw gramatycznych i zjawisk językowych. Metoda dedukcyjna w powtarzaniu nabytych wiadomości.
Budowa lekcji gramatyki: zasadnicza część lekcji wprowadzającej nowy materiał gramatyczny. Zbieranie i obserwacje materiału ^{na odpowiednim} językowego w tekście. Wysiunięcie głównego zagadnienia, uogólnienia i wnioski, utrwalanie i praktyczne stosowanie zdobytych wiadomości. Źródła tekstów: własny tekst nauczyciela, fragmenty opracowywanych utworów literackich lub czytanie, fragmenty wypracowań uczniów, teksty z podręcznika.
Lecje poświęcone utrwalaniu wiadomości z gramatyki.

GRUDZIEŃ

9. Rola nauczyciela i ucznia na lekcji gramatyki.
Samodzielność ucznia a kierownicza rola nauczyciela na lekcji gramatyki. Źródła i sposoby zbierania materiału. Różne typy ćwiczeń utrwalających i sprawdzających wiadomości uczniów.
Zasada pogładowości w nauczaniu gramatyki: pomoce naukowe i ich zastosowanie. Rola wykresów.

...

10. Rola podręczników w nauczaniu gramatyki. Podręcznik jako pomoc w utrwalaniu wiadomości. Postulat pamięciowego opanowania reguł i definicji. Wykorzystanie i praca z podręcznikiem na lekcji i w domu. Nauczanie gramatyki a praktyczne doskonalenie poprawności językowej ucznia. Walka o poprawność językową.
Związek ćwiczeń w mówieniu i pisaniu z nauczaniem gramatyki.

11. Nauczanie ortografii. Formy ćwiczeń ortograficznych stosowanych najczęściej w klasach I - IV i V - VII.
Różne formy pisania ze słuchu i pamięci. Rodzaje dyktand.
Wdrażanie uczniów do posługiwania się słownikiem ortograficznym.
Słowniki ortograficzne sporządzane przez uczniów i sposoby ich wykorzystania. Ćwiczenia mające na celu podniesienie poziomu ortografii w klasie. Łączenie nauczania ortografii z nauczaniem gramatyki, z ćwiczeniami w mówieniu i pisaniu. Badanie wyników nauczania ortografii.
Organizacja i metody pracy domowej ucznia z gramatyki i ortografii.

STYCZEN

12. Cele, formy i metody polonistycznej pracy pozalekcyjnej i pozaszkolnej. Formy pracy w kółku przedmiotowym. Rodzaje kółek polonistycznych: literackie, młodośników języka polskiego, dramatyczne, recytatorskie. Wspólne czytanie utworów literackich, omawianie filmów i przedstawień teatralnych. Pedagogowanie gazetek szkolnych, ko kursy deklamatorskie, udział w urządzaniu wieczorków i uroczystości szkolnych i tp. Opieka nad młodymi talentami. Teatr szkolny. Współpraca z Domami Harcerza i Młodzieżowymi Domami Kultury. Opieka nauczyciela-polonisty nad kółkiem przedmiotowym.

13. Rozkłady materiału. Konspekty lekcji. Protokoły z lekcji. Protokół odtwarzający lekcję odbyłą. Porównanie protokołu z konspektem w celu kontroli wykonania planu, utrwalanie doświadczeń metodycznych i rozpowszechnienie ich wśród nauczycieli /wymiana doświadczeń/.

14. Praca nauczyciela polonisty nad pogłębianiem swojej wiedzy.
Podręczna biblioteka nauczyciela polonisty.